

ÔN TẬP HỌC KÌ I

ĐỌC HIỂU VÀ THỰC HÀNH TIẾNG VIỆT

Đọc đoạn trích sau và thực hiện các bài tập:

Tôi là đứa con bé nhất của mẹ Dẻ Gai trong rừng già, trên sườn núi cao cheo leo.

Mùa xuân đến, từ trên cánh tay và mái tóc của mẹ, từng nụ hoa dẻ nhú ra như quả cầu xanh có tua gai nhỏ. Rồi hoa lớn dần thành những trái dẻ xù xì gai gó. Anh chị em chúng tôi ra đời như thế đó.

Chúng tôi lớn lên trong mùa hè nắng lửa, mưa dông. Những cơn mưa ào đến gội ướt đẫm tóc mẹ và tắm mát cho chúng tôi. Nắng làm bồng rát cả làn da và mái tóc của mẹ.

Khi thu về, trái dẻ khô đi, lớp áo gai đã chuyển sang màu vàng cháy. Hạt dẻ căng tròn làm nút bung cả tấm áo gai xù đã quá chật chội.

Tôi vẫn nằm im trong lớp áo gai xù, nép vào một cánh tay của mẹ. Tôi chẳng muốn chui khỏi tấm áo ấm áp, an toàn đó chút nào.

Nhưng rồi những ngày thu êm ả cũng trôi qua.

Gió lạnh buốt bắt đầu thổi ù ù qua khu rừng. Gió vặn vẹo những cánh tay dẻo dai của mẹ. Gió lay giật tấm thân vững chãi của mẹ. Nhưng mẹ vẫn bền gan đứng trên sườn núi cheo leo.

Khi mùa đông đến, tôi cứ thu mình mãi trong tấm áo gai xù ấm áp của họ nhà dẻ gai và nép mãi vào tay mẹ, tóc mẹ. Tôi sợ phải xa mẹ, sợ phải tự sống một mình. Tôi sợ những gì lạ lẫm trong rừng già. Nhưng tôi nghe tiếng mẹ thì thầm:

– Bé Út của mẹ, con nhỏ nhất nhà so với các anh chị nhưng con cũng đã lớn rồi đấy. Con là một bé dẻ gai rất khoẻ mạnh. Hãy dũng cảm lên nào, con sẽ bay theo gió và sẽ trở thành một cây dẻ cường tráng trong cánh rừng này nhé!

Tôi cố quay mình... Tấm áo gai dày và ấm bất chợt bung ra. Và tôi nhìn rõ cả cánh rừng già, cả sườn núi cao, cả bầu trời mây gió lồng lộng ào ạt trôi trên đầu mẹ. Hoá ra tôi là trái dẻ cuối cùng đang nép trên cánh tay vươn cao nhất của mẹ. Mẹ đưa tay theo chiều gió và thì thầm với riêng tôi: "Tạm biệt con yêu quý, hạt dẻ bé bồng nhất của mẹ. Dù thế nào con cũng sẽ lớn lên, hãy dũng cảm và đón nhận cuộc sống mới nhé!".

Tôi bỗng thấy mình bay nhẹ theo làn gió, tung mình vào khoảng không bao la rồi rơi êm xuống thảm lá ấm áp của rừng già... "Tạm biệt mẹ! Con yêu mẹ!" – tôi gọi với theo gió trước khi chìm vào giấc ngủ đông ấm áp. Và tôi mơ...

(Theo Phương Thanh Trang, trích Câu chuyện của hạt dẻ gai,
tạp chí Văn học và tuổi trẻ, số 12 (465), 2020)

Bài tập 1. Chọn phương án trả lời đúng cho các câu hỏi sau:

1. Câu chuyện được kể bằng lời của nhân vật nào?
  - A. Mẹ Dẻ Gai
  - B. Một cây dẻ trong rừng già
  - C. Một nhân vật trong câu chuyện
  - D. Nhân vật "tôi" – đứa con bé nhất của mẹ Dẻ Gai
2. Từ "chúng tôi" trong câu chuyện được dùng để chỉ những nhân vật nào?
  - A. Mẹ, hạt dẻ gai và các anh chị em
  - B. Nhân vật "tôi" và các anh chị em
  - C. Nhân vật "tôi" và các bạn trong rừng già
  - D. Những hạt dẻ gai trong rừng già
3. Biện pháp tu từ nào được sử dụng trong câu: "Và tôi nhìn rõ cả cánh rừng già, cả sườn núi cao, cả bầu trời mây gió lồng lộng ào ạt trôi trên đầu mẹ."?
  - A. Ẩn dụ
  - B. Đệp ngữ
  - C. Hoán dụ
  - D. So sánh
4. Vì sao khi mùa đông đến, "tôi" cứ mãi thu mình trong tấm áo gai xù ấm áp?
  - A. Vì "tôi" nhỏ nhất nhà và chưa đủ lớn.
  - B. Vì "tôi" rất thích tấm áo gai xù ấm áp.
  - C. Vì "tôi" sợ gió lạnh, sợ mùa đông đến.
  - D. Vì "tôi" sợ xa mẹ, sợ tự lập và những gì lạ lẫm.

Bài tập 2. Trả lời các câu hỏi sau:

1. Nhân vật "tôi" thể hiện được những đặc điểm gì của nhân vật trong truyện đồng thoại?
2. Hãy tìm ba từ mà em cho là phù hợp để nêu bật đặc điểm của nhân vật "tôi".
3. Nếu bài học cuộc sống mà em có thể rút ra từ câu chuyện của hạt dẻ gai trong đoạn trích.

VIẾT

Bài tập 1

Em hãy tưởng tượng những điều hạt dẻ gai gặp trong giấc mơ và sau giấc ngủ đông ấm áp. Hãy giúp nhân vật ấy kể tiếp câu chuyện của mình trong rừng già theo cách của em.

Bài tập 2

Những trải nghiệm của nhân vật “tôi” trong đoạn trích có thể gợi liên tưởng đến điều gì trong cuộc sống của em? Viết bài văn chia sẻ điều đó.

NÓI VÀ NGHE

Bài tập 1

Trong vai hạt dẻ gai, em hãy tưởng tượng và kể lại những điều nhân vật gặp trong giấc mơ và sau giấc ngủ đông ấm áp.

Bài tập 2

Câu chuyện của hạt dẻ gai có thể gợi liên tưởng đến những trải nghiệm của em. Hãy chia sẻ những trải nghiệm đó với mọi người.

KẾT NỐI TRI THỨC
VỚI CUỘC SỐNG